

BARKAMOL AVLODNI TARBIYALASHDA MUSIQA MADANIYATINI SHAKLLANTIRISHNING PEDAGOGIC SHART-SHAROITLARI

Yuldashev Faxriddin Abduvasilovich

FarDU falsafa fanlari bo'yicha doktori (PhD) Farg'ona Davlat universiteti

Qurbonaliyeva Sohiba

San'atshunoslik fakulteti I bosqich Magistranti

Annotatsiya: *Ushbu maqolada mamlakatimiz mustaqilligi sharofati tufayli o'z taraqqiyot yo'lidan dadil qadam tashlab borayotgan yosh avlod musiqiy savodxonligi rivojlantirish yuzasidan amalga oshirilishi kutilayotgan islohotlar va xorijiy mamlakatlarida olib borilayotgan musiqa o'qitishning uslubiy tajribasi haqidagi eng dolzarb va muhim ma'lumotlar yoritib berilgan.*

Kalit so'zlari: *Neyron, musiqa, ta'lim, musiqiy mashg'ulot, tajriba, xorij tajribasi, matematika, yosh avlod, Nyu-York Fanlar akademiyasi.*

Musiqa bu hissiy javoblarni qo'zg'atadigan va ijodkorlikni boshqa hech qaysi muloqot yo'liga o'xshamaydigan universallik tilidir, san'at ta'limining asosiy ustunidir. Ushbu maqolada musiqaning keng qamrovli afzalliklari va bu mavzu doirasidan tashqariga chiqadi va nima uchun musiqa har qanday akademik dasturning ajralmas qismi ekanligi ko'rsatilgan. 13 ta musiqaning ta'limdagi foydalari Musiqa farzandingizning ta'lim olishiga bir qator muhim foyda keltirishi mumkin, ularning ko'pchiligini siz ilgari o'ylamagan bo'lishingiz mumkin.

1. Til imkoniyatlarini yaxshilang

Musiqa va til chuqur va chuqur aloqaga ega. Yosh bolalarda musiqiy ta'lim va yaxshi til rivojlanishi o'rtasidagi bog'liqlik uzoq vaqtdan beri aniqlangan.

Musiqiy mashg'ulot miyaning tilni tushunish bilan shug'ullanadigan qismini rag'batlantiradi va mashq qiladi. Musiqiy ta'limga ma'lum darajada ta'sir ko'rsatadigan bolalar, shuning uchun ohang va nutqning turli segmentlari qanday mos kelishi haqida ko'proq tushunchaga ega bo'ladilar. Farzandingiz ikkinchi tilni o'rganayotgan bo'lsa, bu juda foydali bo'lishi mumkin.

2. Kognitiv qobiliyatlarning yaxshilanishi

Asbobda o'ynash neyron tarmog'ingizdan foydalanishni oshiradi. Asbob o'ynamaydiganlar bilan solishtirganda, musiqachilarning asabiy faolligi ko'proq bo'ladi degan fikr bor.

2009-yilda Nyu-York Fanlar akademiyasida o'tkazilgan tadqiqot, musiqiy ta'lim olgan bolalar qanday qilib tovushlarni diskriminatsiya qilish va nozik motorli vazifalarni yaxshilashni ko'rsatdi, bu tarmoqlarda miya tasviri paytida ko'rinadigan o'zgarishlar kuzatildi.

3. Matematik ko'nikmalarni yaxshilang

Ta'lim jarayonida musiqa bilan shug'ullanadigan bolalar matematika qobiliyatini ham oshirmoqda. Estetik ta'lim jurnalida ta'kidlanganidek, musiqa va fazoviy-vaqtinchalik vazifalarni yaxshiroq nazorat qilish o'rtasidagi bog'liqlik, bolalar asosiy matematik ko'nikmalarni o'rganish uchun yaxshi jihozlanganligini anglatadi.

Bir nazariyaga ko'ra, ritmni o'rganish mas'uliyatli, chunki matematika naqshlarni tanlash va vizual elementlarning qanday birlashishini o'z ichiga oladi.

4. Yaxshiroq test ballari

Yaxshiroq matematika qobiliyati bilan yaxshi test ballari uchun potentsial keladi. 2007 yilda Kanzas universitetida o'tkazilgan tadqiqot shuni ko'rsatdiki, musiqiy dasturlari yaxshi bo'lgan boshlang'ich maktab o'quvchilari zaifroq musiqa dasturlari bilan solishtirganda ingliz tilidan 22% va matematikadan 20% yuqori ball olgan. Bu turli maktablar o'rtasidagi ijtimoiy-iqtisodiy omillardan qat'i nazar edi.

5. Ijodkorlikni ilhomlantiring

Musiqa har qanday inson bajarishi mumkin bo'lgan ijodiy rag'batlantiruvchi vazifalardan biridir. Farzandingizning ijodkorligini faollashtirmoqchi bo'lsangiz, uni cholg'u asbobini olib yoki musiqa darsiga jalb qilish orqali o'zlarining noyob musiqalarini yaratishga undashdan ko'ra yaxshiroq narsa bor.

6. Qo'l-ko'zni yaxshi muvofiqlashtirish

Asbobni elita darajasiga o'rganish oson ish emas. Deyarli har qanday asbobni o'rganish uchun qo'l-ko'zni koordinatsiya qilish kerak. O'z hunarini egallaganlar o'ziga xos mahoratga ega bo'ladilar; bu akademik va umumiy hayotning boshqa sohalarida qo'llanilishi mumkin bo'lgan narsadir.

Qo'l-ko'zni muvofiqlashtirish ko'plab sport turlarida, ayniqsa tennis yoki kriket kabi yarasalar yoki raketka sportlarida muhim ahamiyatga ega. Bu ta'limning boshqa joylarida ham yordam berishi mumkin, chunki yozish qobiliyatlari va san'at qo'llar va ko'zlar birgalikda ishlashni talab qiladi.

Voyaga yetganida, bolangiz har qanday vazifalarni bajarish uchun qo'l-ko'zni muvofiqlashtirishga tayangan holda topadi. Musiqiy ta'lim talabalarga turli madaniyatlarni his qilish imkoniyatini beradi. Ilk musiqa ta'limida boshqa mamlakatlarning qo'shiqlari va o'yinlaridan foydalanish juda keng tarqalgan. Talabalar boshqa bolalar qanday o'ynashni o'rganadilar va bu bilimlarni o'z hayotlari bilan taqqoslaydilar. Bundan tashqari, talabalar boshqa madaniyatlar haqida tushunchani rivojlantiradilar, bu esa boshqalarni chiroyli qabul qilishga olib keladi. Talabalar farqlarni tan olish yaxshi ekanini tushunadilar va bu boshqalarga nisbatan hurmatni oshiradi.

Musiqa ta'limining boshqa afzalliklari

Musiqiy ta'lim muvofiqlashtirishni, xususan, qo'l-ko'zni muvofiqlashtirishni yaxshilaydi. Musiqachilar ko'p vazifani bajarishlari kerak! Ular bir vaqtning o'zida bir nechta ishlarni bajarishlari kerak, bularning barchasi muvofiqlashtirishni yaxshilaydi

va miyani yanada rivojlantiradi. Talaba musiqachilar musiqani o'qishlari, talqin qilishlari va o'zlarining asbobida chalish orqali musiqani jismonan boshlashlari kerak. Boshqa tomondan, o'quvchilar musiqa ta'limida ishtirok etishda turli yo'llar bilan aqliy qobiliyatlarini oshiradilar. Yuqorida aytib o'tilganidek, musiqa esdalik qobiliyatini rivojlantiradi. Talabalar spektaklga tayyorgarlik ko'rayotganda qo'shiq matnidan tashqari musiqaning barcha jihatlarini yod olishlari kerak. Talabalar bir vaqtning o'zida ritmlar, balandliklar, dinamika va boshqa bir nechta elementlarni esga olishlari kerak. Keyin talabalar ushbu xotira ko'nikmalarini akademik sinfga o'tkazishlari va o'qishlarida ushbu ko'nikmalarni qo'llashlari mumkin. Musiqa ta'limining ijtimoiy foydalari

Musiqiy ta'limning ruhiy foydalari maktab o'quvchilari uchun juda foydali; ammo, ijtimoiy imtiyozlar xuddi ajoyib! Musiqa ta'limi jamoaviy ish va hamkorlikni talab qiladi. Cholg'u asboblarini birgalikda chalish jarayonida o'quvchilar tinglash qobiliyatini rivojlantiradilar. Ovoz balandligini yaxshilash, dinamikani amalga oshirish va boshqalar uchun ular boshqalarni tinglashlari kerak. Ritmik va melodik nota kabi oddiy musiqiy topshiriqlarni bajarishda ham jamoaviy ish va hamkorlik talab qilinadi. Talabalar tezda boshqalarning fikri va g'oyalarini qadrlashni va topshiriqni bajarish uchun bu fikrlarni qanday qilib samarali birlashtirishni o'rganadilar.